

С. В. Огінок¹, Н. В. Стахова², Я. Д. Сухович³

¹Національний університет “Львівська політехніка”,

^{2,3}Західноукраїнський національний університет,

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина,

кафедра міжнародної економіки

ORCID: ¹0000-0001-5462-5362; ²0000-0003-3009-977X; ³0009-0002-0039-9480

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІСЛЯ BREXIT

<http://doi.org/10.23939/semi2023.02>.

© Огінок С. В., Стахова Н. В., Сухович Я., 2023

Початок міграційної кризи в Європі з масовим припливом біженців з Близького Сходу й Африки досяг ескалації через російсько-українську війну. Зміни в політиці міграції потребують реформування для адаптації до нових реалій. Результати дослідження вказують на те, що Велика Британія після виходу з ЄС стикається з важливими економічними викликами. З одного боку, країна має можливість укласти нові торговельні угоди з різними партнерами та розвивати гнучке регуляторне середовище. Це може забезпечити певну економічну незалежність та розширити можливості для зростання. З іншого боку, втрата пільг, пов'язаних із членством у ЄС, може призвести до адаптаційних труднощів. Узагальнюючи, результати дослідження підкреслюють потребу уважного аналізу та ретельного планування економічних стратегій для досягнення ефективної економічної незалежності та сприяння стійкому розвитку Великої Британії після Brexit.

Ключові слова: міжнародна міграція; європейська криза біженців; міграційна політика; глобальні і регіональні виклики; неспровокована російсько-українська війна.

Постановка проблеми

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу – подія вагомого значення в глобальній політичній та економічній динаміці. Пройдена еволюція уже відчутно впливає не лише на економічний розмір країни, але й на відносини її зовнішньої торгівлі, особливо в контексті перспектив майбутніх договірних відносин із країнами світу. Зважаючи на це, після завершення Brexit Велика Британія мусить розробити нові відповідності торгівлі, враховуючи оновлені юридичні норми та реалії валютного ринку. Зрозуміло, що ці дії, пов'язані з розпадом інтеграційної структури, істотно впливають на подальше експансійне відділення Європейського Союзу, а також взаємодію й спільну координацію його учасників у таких сферах, як міграція, оборона та загальна безпека. Звідси випливає, що існують відмінні погляди на згадані зміни з обох сторін – з боку ЄС та з позиції Великої Британії. Частина політиків з ЄС припускає, що засоби власної політики Великої Британії, які тепер не обмежуються умовами і принципами інтеграційного об'єднання, можуть сприяти відновленню стабільності соціально-економічної сфери в країні, завдяки збереженню власних

інтересів суб'єктів господарської діяльності та споживачів. Отже, такі внутрішні обставини сприяють можливому утвердженню Великої Британії як економічного конкурента завдяки зниженню витрат і підвищенню виробничого потенціалу на міжнародних ринках. Очевидно, що довгострокові наслідки цієї реінтеграції впливають на інтеграційне співтовариство як позитивно, так і негативно. Колективна твердість держав-учасників ЄС посилюється, спонукаючи до підтримання глибокої єдності в межах Європейського Союзу через відмову від найбільш євроскептичного партнера. Загалом ця динаміка надає більшу владу наднаціональним інституціям ЄС та активізує колективну співпрацю сфері безпеки. Насправді це є прямим наслідком вагомого суверенітету, який деякі британські лідери та громадяни історично не мали бажання передавати Брюсселю. Отже, на нашу думку, розгляд сучасного економічного стану та вимог у галузі міжнародного співробітництва Великої Британії після Brexit є практично невід'ємним фактором для досягнення кращого розуміння сучасних світових економічних тенденцій, викликів та напрямів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблемні питання виходу Великої Британії із Європейського Союзу у науковому світі викликають чималий інтерес, зважаючи на їх вагомість в аспекті складових сталого розвитку країни. Дослідженням тематики Brexit приділяли увагу такі іноземні науковці, як Е. Сискос, А. Менон [22], С. Хоффман [23], Т. Сампсон [24], Л. Зідентоп, С. Дінгра, Е. Хаас [25], Д. Дайнен [26], Д. Оттавіано [27], М. Емерсон [28], Д. Мітрані [29] та інші. У їхніх роботах досліджено вплив Brexit як на Велику Британію, так і на Європейський Союз.

Питання Brexit цікавило не лише іноземних науковців, а й українських. Наукові розробки із цієї теми здійснили О. Савченко, С. Горбачевський, С. Рафаїлов, Ю. Пономарьов, О. Фролова, Є. Савельєв, Н. Комар [30], В. В. Адамик. Вони розглядали передумови та сценарії виходу Великобританії з ЄС, а також можливі проблеми подальшого функціонування Великобританії та ЄС після Brexit з погляду їх економічного, політичного, соціального розвитку.

З огляду на сказане вище, проблема дезінтеграції на європейському континенті на прикладі Великобританії потребує глибшого дослідження, а саме у напрямку оцінювання економічного стану та окреслення перспективних міжнародних зв'язків Великобританії після Брекзїт, адже зазначена подія визначає подальші основні тенденції та виклики як для самого ЄС, так і для Великої Британії. Попри позитиви, небезпечний прецедент виходу з ЄС все ж створюватиме ситуацію невпевненості та нестабільності в економіці Союзу, зменшуватиме вплив ЄС на світовій арені, адже дипломатичний, військовий та економічний внесок Великобританії у потужність Євросоюзу на світовій арені був значний.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

Після виходу Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) економічний стан країни та перспективи її міжнародного співробітництва стали об'єктом інтенсивного дослідження. Мета статті полягає у дослідженні економічних процесів та явищ, що відбуваються в економіці Великої Британії після Brexit, а також перспектив подальшого економічного розвитку Великобританії через призму нових перспективних напрямів міжнародної співпраці.

Саме тому досягнення поставленої мети передбачає перевірку таких гіпотез: передбачаємо, що Велика Британія зможе досягти нового рівня економічної незалежності, використовуючи гнучкість свого регуляторного середовища для укладання вигідних торговельних угод з різними країнами та регіонами світу; водночас можлива втрата певних пільг, пов'язаних з членством у ЄС, може призвести до складнішого адаптаційного процесу, але ця ситуація також створює можливості для Великої Британії переосмислити свою економіку та зміцнити свої позиції на глобальній арені через активну політику пошуку нових торговельних партнерів та інвестицій. Головними цілями ми визначили аналіз ефектів Brexit на економіку Великої Британії, її можливості для укладання нових торговельних угод, а також здатність країни адаптуватися до нових умов та реалізувати потенціал для зміцнення своєї позиції у світовому економічному ландшафті.

Методи дослідження

Із урахуванням сформульованої гіпотези дослідження, необхідно продемонструвати, що Велика Британія зможе досягти нового рівня економічної незалежності, використовуючи гнучкість свого регуляторного середовища для укладання вигідних торговельних угод з різними країнами та регіонами світу. У нашому дослідженні доцільно скористатися: аналізом статистичних даних: зібрати та проаналізувати економічні дані, таких як ВВП, показники зовнішньоекономічної діяльності, обсяги торгівлі тощо, що допоможе оцінити вплив Brexit на економіку Великої Британії; документальний аналіз – дослідження офіційних документів, законодавства та угод, пов'язаних з Brexit, дасть змогу розкрити стратегічні напрями і підходи Великої Британії до нових міжнародних відносин; за допомогою кейс-студії вивчити конкретні випадки після Brexit, такі як угоди про торгівлю або інвестиції, що може допомогти виявити практичний вплив виходу з ЄС на міжнародне співробітництво.

Виклад основного матеріалу

Brexit (скорочення від “Britain” (Британія) та “exit” (вихід)) – процес виходу Великобританії з Європейського Союзу (ЄС). Варто зауважити, що Велика Британія відігравала значущу економічну роль в ЄС, займаючи друге місце за обсягом економіки після Німеччини та Франції, завдяки чому її визнавали однією із ключових учасниць “великої трійки”. Крім того, членство Великої Британії в Європейському Союзі тривало 43 роки, а її вихід став першим випадком, коли країна прийняла рішення вийти з цього інтеграційного об'єднання. Ця подія спричинила певні виклики та можливості як для ЄС, так і для Великої Британії. Очевидно, що у разі вступу нових держав до Європейського Союзу його позиції посиляться, роблячи його голос вагомим на міжнародній арені. Водночас вихід Великої Британії, сильною економічно та політично, вказує на внутрішню слабкість об'єднання, спричиняючи економічні й політичні невдачі. Цей процес слугує сигналом світовій громадськості про нездатність лідерів ЄС адекватно реагувати на важливі виклики.

Поєднання різноманітних передумов, ураховуючи націоналістичні настрої, недовіру до європейських інституцій, міграційну кризу та економічні складнощі Великої Британії, сприяло накопиченню негативних думок у британському суспільстві, що призвело до складного рішення про вихід. Після проведення консультативного референдуму 23 червня 2016 року, на якому 51,9 % британців підтримали вихід з ЄС, Великобританія вийшла з Європейського Союзу. Початок цього процесу, встановлений 31 січня 2020 року о 23⁰⁰ місцевого часу (GMT) як момент виходу Великої Британії, започаткував нову фазу її існування як незалежної та суверенної країни.

Це політичне рішення прийняли виборці, які вважають, що Велика Британія буде рухатися вперед і працювати над забезпеченням оптимальної реалізації Brexit в інтересах країни. Варто зазначити, що політичний аспект Brexit вже реалізувався, але економічні користі проявляться повільніше. Це зумовлено тим, що економіка Великої Британії вже з 2008 р. зростала повільними темпами.

Поки що зарано робити остаточний висновок про те, чи можна вважати Brexit економічним успіхом, чи ні, оскільки пандемія COVID-19 та її наслідки ускладнюють аналіз останніх економічних показників. Проте можна вже виділити позитивні та негативні наслідки Brexit для британської економіки.

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) мав широкий спектр наслідків та впливів на різні аспекти її економіки, політики, суспільства та міжнародних відносин. Розглянемо деякі з цих наслідків.

Brexit призвів до завершення торговельної співпраці Великої Британії з ЄС на умовах однорічного перехідного періоду. Втрата доступу до єдиного ринку та митного союзу мала наслідки для торгівлі та виробництва, зокрема вплинула на тарифи, мита та торговельні бар'єри. Період невизначеності під час переговорів про Brexit спричинив економічну невпевненість. Бізнес стикався з ускладненими умовами для планування та інвестування.

Наслідки виходу Великої Британії з ЄС [2]

Позитивні	Негативні
– звеличення і піднесення власної культури, її цінностей та здобутків, адже, перебуваючи у складі ЄС, Британія потерпала через вплив різних течій й поглядів, які підживляли непорушну історію Британії та її досягнення – для британців це великий “плюс”	– Лондон втратить статус фінансової столиці світу, що призведе до зниження попиту на валютні та фінансові послуги, значна частка якого припадала на представників країн-членів ЄС
– полегшення торгово-економічних відносин між Британією та третіми країнами, що дасть змогу самостійно визначати умови торгівлі (проте не слід забувати, що багато з них мають домовленості безпосередньо з ЄС і не відомо, чи підуть такі країни на контакт з Королівством на противагу ЄС)	– зростання кількості прихильників незалежності Шотландії та приєднання Північної Ірландії до Ірландської Республіки – члена ЄС, оскільки не тільки шотландці та ірландці, а й вся світова спільнота зрозуміли – “так робити можна”
– можливість визначення власного вектора розвитку та політики, зважаючи на британські принципи й інтереси без впливу “наднаціонального Брюсселя”	– переміщення як фінансових установ, так і різних підприємств з Британії до ЄС, оскільки, враховуючи нові умови торгівлі та переважний ринок, вигідніше повернутися до “більшості”
– невнесення до ЄС щорічних платежів, які становлять близько 13 млрд ф. ст., серед яких: внески до ЄЦБ, ЄІБ (єдиний внесок до якого становить 26,6 млрд євро)	– ЄС як торговельний майданчик для Британії перестане існувати у вільному доступі, а він становив близько 45 % британського експорту – окрім самого “Брекзиту”, ситуацію ускладнює ще й COVID-19, через що на кордонах Британії та ЄС спостерігаються великі черги, що значно сповільнює торговельний потік, не кажучи вже про товари, які швидко псуються і реалізація яких до ЄС стає нерентабельною
– оформлення загальноєвропейської міграційної політики	– рівень інфляції у 2021 р. досяг 3–3,2 % вперше з березня 2012 р., коли Британія переживала не найкращі часи
– створення єдиної армії ЄС	– Британія втратила голос у найвищих політичних органах ЄС

Лондон втратив позиції європейського фінансового центру. Багато фінансових установ та фірм перемістили частину своєї діяльності з Лондона до інших європейських міст.

Вexit призвів до змін у міграційних правилах та доступі до робочого ринку для громадян ЄС. Це може вплинути на робочу силу та здатність компаній наймати спеціалістів з-за кордону. Вexit вплинув на політичні відносини між Великою Британією та іншими країнами, зокрема з ЄС. Довелося переглянути домовленості та співпрацю у сферах безпеки, оборони та зовнішньої політики. Вexit вплинув також на внутрішні справи Великої Британії, зокрема на відносини з Шотландією та Північною Ірландією, де постало питання щодо майбутніх відносин з ЄС. Вexit викликав глибокі дискусії у суспільстві щодо національної ідентичності, міграції, культурних зв'язків та місця Великої Британії у світі.

Найважливішим показником економічного впливу Вexit є те, що відбувається з ВВП. Будь-які зміни в торгівлі, інвестиціях, зайнятості чи інших аспектах економіки, ймовірно, вплинуть на сукупний ВВП.

Попередньо аналізуючи динаміку ВВП Великої Британії до та після Вexit, зазначимо, що до референдуму у 2016 р. економічний показник демонстрував тенденцію до стабільного зростання. Однак після проведення референдуму, що підтримав вихід країни з Європейського Союзу, спостерігається певне зниження ВВП, а подальший розвиток економіки Великої Британії відбувається менш інтенсивно порівняно з країнами-членами ЄС.

Макроекономічні показники Великої Британії до та після ЄС [3]

Показники	2018 (до ЄС)	2019 (до ЄС)	2020 (після ЄС)	2021 (після ЄС)	2022 (після ЄС)
ВВП, млрд фунтів	2115,9	2184,5	2259,5	2336,3	2417,0
Зростання реального ВВП, %	1,4	1,4	1,4	1,5	1,6
Інфляція, %	2,5	2,2	2,1	2,1	2,0

За даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), можна зазначити, що рівень ВВП Великої Британії зріс на 8,6% у період між 2016 р. та кінцем 2022 р. Проте негайно після Brexit, особливо після виникнення пандемії COVID-19, зафіксовано значуще зменшення цього показника [4]. Згідно з даними Відомства національної статистики (ONS), реальний місячний ВВП знизився в квітні 2022 р., на 0,3 % порівняно з попереднім місяцем, а вже нині відстає від доповідного рівня на 0,9 % (лютий 2020 р.) [5].

Після завершення перехідного періоду діяльності експорт та імпорт зазнали доволі істотного зниження на рівні 45,5 % та 32,5 % відповідно. Проте з часом вони відновилися, простежується тенденція до їх зростання, зокрема в торгівлі з країнами, що не є членами ЄС.

Показники двосторонньої торгівлі між Великою Британією та Європейським Союзом відображають зниження на 3,5 % [6]. Цей обмежений спад упродовж кількох місяців після підписання угоди про вільну торгівлю між Великою Британією та ЄС вказує на те, що оновлення економіки Великої Британії може виявитися не настільки швидким, як у інших розвинених економіках, особливо враховуючи те, що Європейський Союз залишається її ключовим торговельним партнером. Це свідчить про те, що Велика Британія імпортує більше, ніж експортує, та залежить менше від вивезення товарів.

Російська агресія 2022 р. істотно вплинула на двосторонню торгівлю між ЄС та Великою Британією. Протягом першого кварталу зафіксовано зниження товарообігу на рівень 14,4 %, до 390 млн доларів США. Експорт зменшився на 24,7 %, а імпорт на 4,6 %.

Модель, розроблена Центром європейських реформ, показує, що у жовтні 2021 р. рівень товарообігу Великої Британії був би на 15,7 % вищим, якби країна залишилася членом ЄС. Це відповідає сумі 12,6 млрд фунтів стерлінгів [7].

Експорт та імпорт Великої Британії [8]

Товар	Країна	Торгові партнери	Експорт, млрд дол.	Імпорт, млрд дол.	Рік
Весь товар (заг.)	Велика Британія	Весь світ			
--	--	--	395	634	2020
--	--	--	470	688	2021
--	--	--	531	821	2022

Чимало громадян Великої Британії підтримували думку про Велику Британію як значущого нетто-внесника до бюджету Європейського Союзу і були невдоволені тим, що їхні кошти спрямовувалися на підтримку інших країн. Такий настрій призвів до того, що багато британців вбачали можливість для економічного зростання Великої Британії поза межами ЄС. Ця позиція була вмотивована бажанням звільнитися від обмежень та регуляцій з боку ЄС [9]. Конкретно: приблизно одна четверта частина коштів, виділених Великою Британією на підтримку регіонального розвитку ЄС, надходила в ЄС.

У зовнішній політиці Великої Британії варто виділити пріоритет у відносинах з партнерами у НАТО. Офіційно Лондон оголосив про намір акцентувати на поглибленому співробітництві зі Сполученими Штатами та країнами Індостихоокеанського регіону замість попередньої акцентуації на європейському напрямі. Ця нова орієнтація відкриває перспективи для відносин та співпраці у торгівлі між Великобританією та іншими державами.

Стратегія “Глобальної Британії” є перспективним напрямом для економічного розвитку країни. Цей план передбачає розширення економічних та політичних обмінів, а також поглиблення зв'язків із США, Індостихоокеанським регіоном та країнами Співдружності, такими як Індія, Австралія та Нова Зеландія. Після виходу з ЄС Велика Британія має переглянути свою зовнішню політику, спрямувати її на підтримку суверенітету та побудувати імідж глобального, впевненого у собі учасника міжнародної арени, відокремленого від втручання Європейського Союзу [10].

Першим кроком на шляху до цього є посилення дружніх стосунків зі Сполученими Штатами. Глибокі історичні зв'язки та спільне ціннісне сприйняття сприятимуть міцним партнерським відносинам. Важлива співпраця у підтримці міжнародного порядку та статусу міжнародних організацій, таких як ООН і СОТ. Велика Британія також прагне спільно зі Сполученими Штатами боротися з тероризмом, вирішувати кібербезпекові питання та підтримувати НАТО. Також важливо спільно із західними партнерами діяти у контексті питання Північної Кореї та протистояння російській агресії в Україні.

В економічному та торговельному плані Велика Британія повинна добиватися укладання угоди зі Сполученими Штатами. Ця угода має передбачати вільну торгівлю, зміцнення обміну між малими та середніми підприємствами, а також поглиблення співпраці в авіаційній, фінансовій та інших сферах. Це сприятиме підвищенню рівня економічної та безпекової співпраці між Великою Британією та Сполученими Штатами, а також їхніх відносин в міжнародних організаціях та у регіональних питаннях [11].

Ще одним важливим кроком є відновлення зв'язків із країнами Співдружності. Позбавившись обмежень Європейського Союзу, Велика Британія зосередить увагу на розвитку відносин з країнами Співдружності. Для цього важливо укласти нові торговельні угоди з Австралією, Новою Зеландією, Сінгапуром, Канадою та іншими країнами з метою поглиблення торгівлі та співпраці.

Також Велика Британія спрямовує свої зусилля на розвиток торговельних відносин з Індією та створення зони вільної торгівлі в Африці для сприяння обміну з країнами Африканської Співдружності. Очікується, що Угода про економічне партнерство (ЕРА), яку було підписано до виходу з ЄС, продовжуватиме діяти, що підвищить рівень торгівлі з африканськими державами.

Крім того, щодо аспектів, пов'язаних із Співдружністю, надзвичайно важливим може стати укладання угоди про вільну торгівлю з Індією. Зазначимо, що обсяг експорту Великої Британії до Індії нині не становить значущої частки, це приблизно 1 % від загального експорту Великобританії. Однак необхідно врахувати величезний розмір індійського ринку, який може відігравати ключову роль у стратегічних планах Великобританії в Індійсько-Тихоокеанському регіоні.

Сьогодні для Великої Британії важливо приділяти особливу увагу розвитку співпраці з економіками, що перебувають на стадії розвитку, зокрема з Китаєм і Бразилією. Розширення відносин з цими державами сприятиме зростанню обсягів зовнішньої торгівлі Великої Британії, ураховуючи як імпорт, так і експорт товарів та послуг. Важливою частиною цієї стратегії буде залучення інвестицій з боку Китаю та розширення обсягів експорту до Китаю. Зауважимо, що в 2019 р. обсяг двосторонньої торгівлі між Великою Британією та Китаєм сягнув понад 86 млрд доларів США, що значно перевищує показники десять років тому [12].

Спостерігається також розширення бізнес-обмінів із Бразилією, про що свідчить запровадження “Британсько-бразильського бізнес-діалогу” з метою збільшення обсягів інвестицій. Співпраця між країнами в цьому напрямі активно розвивається, і нині на території Бразилії працює понад 800 британських компаній. У 2020 р. загальний обсяг торгівлі між Великою Британією та Бразилією, ураховуючи як імпорт, так і експорт товарів і послуг, досяг 6 млрд фунтів стерлінгів.

Важливою деталлю також є активна підтримка Сполученим Королівством вступу Бразилії до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОСЕС) відповідно до реформаторських ініціатив Бразилії у Раді Безпеки ООН [13].

Неабияке значення в контексті зміцнення відносин Великої Британії з Індійсько-Тихоокеанським регіоном має і подання Великою Британією заявки на приєднання до Всеосяжної та прогресивної угоди про транстихоокеанське партнерство (СРТПП). Велика Британія уже веде переговори та отримала позитивні відгуки більшості з одинадцяти країн угоди, що засвідчує її прагнення до поглиблення співпраці в регіоні. Зокрема, Японія, яка є головою Всеосяжної та прогресивної угоди про транстихоокеанське партнерство, виявила підтримку швидкого вступу Великої Британії до угоди. Заплановано подальше зміцнення британсько-японських відносин, спрямованих на різноманітну співпрацю у різних сферах, зокрема на реалізацію ідеї вільного та відкритого Індо-Тихоокеанського регіону [14].

Підсумовуючи, можна виділити три основні аспекти економічного стану Великої Британії після Brexit: торгівля і мито, економічне зростання, інвестиції. Однією із ключових змін після Brexit було припинення членства Великої Британії в Митному союзі ЄС. Це означає, що Велика Британія тепер має більший контроль над своєю торгівлею та може укласти власні торговельні угоди з іншими країнами. Проте це також призвело до виникнення нових митних бар'єрів для торгівлі з ЄС, що впливає на британських експортерів і імпортерів [18, 19].

Після періоду невизначеності та адаптації до нового стану речей британська економіка почала відновлювати зростання. Протягом 2021 р. Велика Британія демонструвала позитивний економічний розвиток. Однак важливо зазначити, що ця динаміка пов'язана не лише з Brexit, а також з іншими факторами, такими як управління пандемією COVID-19 і глобальні економічні тенденції [20].

Велика Британія активно намагається привернути інвестиції після Brexit. Країна вивчає можливості для залучення інвесторів, демонструючи свою економічну стабільність та сприятливий бізнес-клімат. Важливо, щоб залучення інвестицій сприяло розвитку нових секторів та зміцненню британської економіки [21].

Тому можна констатувати, що негативні відлуння відносин з Європейським Союзом відчуються в різних сферах економіки Великої Британії та не можуть бути повністю скомпенсовані. Проте британська економіка демонструє певний рівень стійкості та навіть активно розширює свої зв'язки з регіонами Азії, які є центрами світового економічного зростання.

Ключовими факторами, які визначатимуть траєкторію економічного розвитку Великої Британії в середньостроковій та довгостроковій перспективі, залишаються баланс сил між єроскептиками та економічно налаштованими прагматиками в складі Консервативної партії Великої Британії, які визначатимуть курс дій щодо субсидій, регуляторних розходжень із ЄС та наближення до нього. Також значущим буде спосіб співпраці між Великою Британією та ЄС із питань спрощення та оптимізації митних процедур, оскільки це прямо впливає на реорганізацію виробничих ланцюгів постачання. Ці чинники істотно вплинуть на можливі перспективи Великої Британії в контексті Brexit, визначаючи можливий оптимістичний або песимістичний сценарій подальшого розвитку країни.

Висновки

Зазначимо, що після Brexit Велика Британія справді отримала свободу для формування власних політичних рішень, спрямованих на стимулювання економічного зростання та розвитку у всіх секторах, забезпечуючи зростання та можливості у всіх секторах економіки країни, а також зміцнюючи безпеку та глобальне партнерство й прагнучи стати найкраще регульованою економікою у світі. Активне укладання торговельних угод з різними країнами та регіонами світу відкриває нові перспективи для розширення міжнародної співпраці та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку. Це надзвичайно бентежний час для країни, сповнений перспективами і можли-

востями, а також загрозами та слабкостями. ЄС уник відновлення кордону між Ірландією і Північною Ірландією і не допустив пріоритетного доступу чужинців на свій єдиний ринок. Велика Британія повинна використати нові можливості, які надає свобода від ЄС, для кращого відновлення країни, ніж будь-коли раніше, зробити бізнес конкурентоспроможнішим, а британців – успішними й у безпеці. Велика Британія матиме можливість налагодити потужні міжнародні зв'язки, зокрема підтримати Україну, яка бореться за свою свободу. Британія досягла мети стосовно виходу з ЄС, але не виправдала очікувань прихильників брекзиту, які сподівалися зберегти переваги членства, але позбулися зобов'язань та витрат. Адже торговельна угода сприяла торгівлі між ЄС і Великою Британією, на яку припадало 49 % міжнародної торгівлі Великої Британії, та була вигідною обом сторонам.

Варто зауважити, що хоча втрата деяких пільг, пов'язаних із членством у ЄС, може призвести до адаптаційних труднощів, ця ситуація також забезпечує можливості для ревізії економічної стратегії країни та удосконалення її діяльності на глобальній арені. Важливим аспектом стає активний пошук нових торговельних партнерів та інвесторів, що відбувається завдяки гнучкому регуляторному середовищу.

Важливою є підтримка розвитку відносин з різними країнами, ураховуючи Китай, Бразилію, інші країни Співдружності та Індо-Тихоокеанського регіону. Має значення також пошукова політика нових партнерів та інвесторів для зміцнення економічної незалежності та глобальної позиції Великої Британії.

У підсумку зазначимо, що гіпотезу про можливість Великої Британії досягти нового рівня економічної незалежності завдяки активному пошуку нових торговельних партнерів та інвесторів, використовуючи гнучкість свого регуляторного середовища, підтверджує аналіз. Такий підхід може сприяти вдосконаленню економічної ситуації Великої Британії та посиленню її впливу на міжнародному економічному полі.

Перспективи подальших досліджень

У контексті дослідження “Економічний стан та перспективи міжнародного співробітництва Великої Британії після Brexit” відкривається низка можливих напрямів подальших досліджень, які сприятимуть глибшому розумінню впливу Brexit на економіку Великої Британії та її міжнародні відносини. А саме: детальний аналіз та оцінювання ефективності торговельних угод, які укладає Велика Британія з різними країнами та регіонами, що дасть змогу з'ясувати, наскільки вигідна кожна угода та які сектори економіки найбільше здатні забезпечити зростання; дослідження можливостей реорганізації та реорієнтації виробництва внаслідок Brexit; аналіз реакції інвесторів на зміни у регуляторному середовищі Великої Британії та їх впливи на розвиток економіки; дослідження змін у зовнішній політиці Великої Британії після Brexit та впливу їхніх наслідків на міжнародну співпрацю, дипломатичні зусилля та геополітичні відносини; вивчення впливу Brexit на соціально-економічну ситуацію в країні, зокрема на рівень зайнятості, життєвий стандарт населення та соціальну політику.

Загалом, відповідно до нашої гіпотези, дослідницький потенціал у галузі вивчення ефектів Brexit на економіку та міжнародні відносини Великої Британії залишається значним. Розуміння цих аспектів може виявитися важливим для ефективного формування економічної та зовнішньої політики країни в майбутньому.

1. Electoral Commission. Referendum results. Wayback Machine (2016). URL: <https://web.archive.org/web/20160630063455/https://www.electoralcommission.org.uk/find-information-by-subject/elections-and-referendums/upcoming-elections-and-referendums/eu-referendum/electorate-and-count-information>

2. Акуленко Л., Майструк С., Науменко Д. Економічні наслідки Brexit: три сценарії для Європи та Британії. 2016. URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2016/06/27/7051299/>

3. Юрчишин, В. Торговельні війни сучасності та їх вплив на економічне зростання і розвиток у світі та Україні. Київ: Заповіт, 2019.

4. Office for National Statistics. Gross Domestic Product: Year on Year growth: CVM SA % (2022). URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/timeseries/ihyp/qna>

5. Office for National Statistics. GDP monthly estimate, UK: (April 2022). URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpmonthlyestimateuk/april2022#toc>

6. House of Commons: Library. Statistics on UK-EU trade (2022). URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/>
 7. Centre for European Reform. The cost of Brexit: (October 2021). URL: <https://www.cer.eu/insights/cost-brexit-october-2021>
 8. Export Promotion Office. Огляд ринку Великої Британії (2017). 13 с. URL: https://epo.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/UK_factbook.pdf
 9. Office for National Statistics. UK trade: September (2022). URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/bulletins/uktrade/latest#changes-affecting-uk-trade-statistics>
 10. Jia, Y. Explaining Brexit, Post-Brexit Foreign Strategies of the UK and the UK EU Relations (2021). URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rc=tj&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewi66PGL4qj7AhWMxosKHWCWDqMQFnoECAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.atlantispress.com%2Farticle%2F125969423.pdf&usg=AOvVaw3YG15jflpPR9Z2IVr6ayoQ>
 11. The Program in Arms Control & Domestic & International Security. Brexit and the US UK Special Relationship (2017). URL: <https://acdis.illinois.edu/spotlight/commentaries/brexit-and-us-uk-special-relationship>
 12. The London School of Economics and Political Science (2020). The implications of Brexit for the UK economy. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2020/02/04/the-implications-of-brexit-for-the-uk-economy/>
 13. House of Commons: Library. Leaving the EU (2013). Research paper 13/42. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/RP13-42/RP13-42.pdf>
 14. Mitsui & Co. Global Strategic Studies Institute Monthly Report. Beyond Brexit: the Prospect of the UK Economy (2021). URL: https://www.mitsui.com/mgssi/en/report/detail/_icsFiles/afieldfile/2021/06/22/2103eue_hiraishidarvell_e_1.pdf
 15. Johnston, D., & Regan, A. Brexit, Business Uncertainty, and Investment. *Journal of Financial Economics*, 2021. 141(1), 248-267.
 16. Dabrowski, M. Brexit and the UK's trade in services. *Comparative Economic Studies*, 2020. 62(4), 593-612.
 17. White, S. The Economics of Brexit: A Cost-Benefit Analysis of the UK's Economic Relationship with the EU. Palgrave Macmillan. 2020.
 18. Barnard, C., & Gehring, T. The Impact of Brexit on International Trade and Customs. *Journal of European Integration*, 2020. 42(6), 771-787.
 19. Lowe, S. The Impact of Brexit on the UK's Trade Relationships. *International Trade Policy*, 2020. 1(2), 141-151.
 20. Portes, J., & Forte, G. The Economic Impact of Brexit: Evidence from MicroLevel Data. *Journal of Economic Surveys*, 2021. 35(1), 1-17.
 21. Bardalai, A. The Impact of Brexit on UK Financial Services. The City UK Report. 2021.
 22. Menon, A. Brexit and British Politics. Polity Press, 2019.
 23. Hoffman, S. Brexit: Why Britain Voted to Leave the European Union. Cambridge University Press. 2017.
 24. Sampson, T. Brexit: The Economics of International Disintegration. *Journal of Economic Perspectives*, 2017. 31(4), 163-184. DOI: 10.1257/jep.31.4.163
 25. Haas, E. Brexit: The International Implications. *Global Affairs*, 2017, 3(4), 367-375.
 26. Dainin, D. Brexit and the Future of European Integration. *European Journal of Political Economy*, 2016. 43, 71-74.
 27. Ottaviano, D. Brexit and the UK's Trading Relationships. *Journal of Economic Perspectives*, 2019. 33(1), 207-226.
 28. Emerson, M. The Economic Effects of Brexit on the European Union. *The World Economy*, 2016. 39(2), 197-215.
 29. Mitrani, D. Brexit and the Law: Towards a Regulatory Governance Framework for Mutual Recognition. *European Law Journal*, 2018. 24(5), 375-394.
 30. Комар, Н., Белюх, Т., & Пилипчук, К. (2019). Врехіт: виклики для Європейського Союзу. *Вісник Львівського національного університету. Серія: Міжнародні відносини*, 46, 298-313. DOI: 10.30970/vir.2019.46.0.10378.
1. Electoral Commission (2016). EU referendum results. Wayback Machine. URL: <https://web.archive.org/web/20160630063455/https://www.electoralcommission.org.uk/find-information-by-subject/elections-and-referendums/upcoming-elections-and-referendums/eu-referendum/electorate-and-count-information> (in English)
 2. Akulenko L., Maistruk S., Naumenko D. (2016). Ekonomichni naslidky Brexit: try stsenarii dlia Yevropy ta Brytanii [Economic consequences of Brexit: three scenarios for Europe and Britain] URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2016/06/27/7051299/> (in Ukrainian).

3. Юрчишин, В. (Ed.). (2019). Торговельні війни сучасності та їх вплив на економічне зростання і розвиток у світі та Україні [Trade wars of the present and their impact on economic growth and development in the world and Ukraine]. Київ: Заповіт. (in Ukrainian).
4. Office for National Statistics (2022). Gross Domestic Product: Year on Year growth: CVM SA %. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/timeseries/ihyp/qna> (in English)
5. Office for National Statistics (2022). GDP monthly estimate, UK: April 2022. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpmonthlyestimateuk/april2022#toc> (in English)
6. House of Commons: Library (2022). Statistics on UK-EU trade. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/> (in English)
7. Centre for European Reform (2021). The cost of Brexit: October 2021. URL: <https://www.cer.eu/insights/cost-brexite-october-2021> (in English)
8. Export Promotion Office (2017). Огляд ринку Великої Британії [Overview of the UK market]. 13 с. URL: https://epo.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/UK_factbook.pdf (in English)
9. Office for National Statistics (2022). UK trade: September 2022. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/bulletins/uktrade/latest#changes-affecting-uk-trade-statistics> (in English)
10. Jia, Y. (2021). Explaining Brexit, Post-Brexit Foreign Strategies of the UK and the UK EU Relations. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewi66PGL4qj7AhWMxosKHWCWDqMQFnoECAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.atlantispress.com%2Farticle%2F125969423.pdf&usq=AOvVaw3YGI5jflpPR9Z2IVr6ayoQ> (in English)
11. The Program in Arms Control & Domestic & International Security (2017). Brexit and the US UK Special Relationship. URL: <https://acdis.illinois.edu/spotlight/commentaries/brexit-and-us-uk-special-relationship> (in English)
12. The London School of Economics and Political Science (2020). The implications of Brexit for the UK economy. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2020/02/04/the-implications-of-brexit-for-the-uk-economy/> (in English)
13. House of Commons: Library (2013). Leaving the EU. Research paper 13/42. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/RP13-42/RP13-42.pdf> (in English)
14. Mitsui & Co. Global Strategic Studies Institute Monthly Report (2021). BEYOND BREXIT: THE PROSPECT OF THE UK ECONOMY. URL: https://www.mitsui.com/mgssi/en/report/detail/_icsFiles/afieldfile/2021/06/22/2103eue_hiraishidarvell_e_1.pdf (in English)
15. Johnston, D., & Regan, A. (2021). Brexit, Business Uncertainty, and Investment. *Journal of Financial Economics*, 141(1), 248–267 (in English).
16. Dabrowski, M. (2020). Brexit and the UK's trade in services. *Comparative Economic Studies*, 62(4), 593–612 (in English).
17. White, S. (2020). *The Economics of Brexit: A Cost-Benefit Analysis of the UK's Economic Relationship with the EU*. Palgrave Macmillan (in English).
18. Barnard, C., & Gehring, T. (2020). "The Impact of Brexit on International Trade and Customs". *Journal of European Integration*, 42(6), 771–787 (in English).
19. Lowe, S. (2020). "The Impact of Brexit on the UK's Trade Relationships". *International Trade Policy*, 1(2), 141–151 (in English).
20. Portes, J., & Forte, G. (2021). "The Economic Impact of Brexit: Evidence from Micro-Level Data". *Journal of Economic Surveys*, 35(1), 1–17 (in English).
21. Bardalai, A. (2021). "The Impact of Brexit on UK Financial Services". *TheCityUK Report*. (in English)
22. Menon, A. (2019). *Brexit and British Politics*. Polity Press.
23. Hoffman, S. (2017). *Brexit: Why Britain Voted to Leave the European Union*. Cambridge University Press.
31. Sampson, T. (2017). Brexit: The Economics of International Disintegration. *Journal of Economic Perspectives*, 31(4), 163–184. DOI: 10.1257/jep.31.4.163
24. Haas, E. (2017). Brexit: The International Implications. *Global Affairs*, 3(4), 367–375.
25. Dainin, D. (2016). Brexit and the Future of European Integration. *European Journal of Political Economy*, 43, 71–74.
26. Ottaviano, D. (2019). Brexit and the UK's Trading Relationships. *Journal of Economic Perspectives*, 33(1), 207–226.
27. Emerson, M. (2016). The Economic Effects of Brexit on the European Union. *The World Economy*, 39(2), 197–215.
28. Mitrani, D. (2018). Brexit and the Law: Towards a Regulatory Governance Framework for Mutual Recognition. *European Law Journal*, 24(5), 375–394.
29. Komar, N., Beliukh, T., & Pylypchuk, K. (2019). Brexit: vyklyky dlia Yevropeyskoho Soiuzu. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni vidnosyny*, 46, 298–313. doi:10.30970/vir.2019.46.0.10378

S. Ohinok¹, N. Stakhova², Ya. Sukhovich³

¹ Lviv Polytechnic National University,
Department of Management of Organization
^{2,3} West Ukrainian National University,
solomiia.v.ohinok@lpnu.ua,
Stakhova@gmail.com,
Sukhovich@gmail.com

ECONOMIC STATE AND PROSPECTS OF INTERNATIONAL COOPERATION OF GREAT BRITAIN AFTER BREXIT

© Ohinok S., Stakhova N., Sukhovich Ya., 2023

Introduction. The onset of the migration crisis in Europe, triggered by the massive influx of refugees from the Middle East and Africa, escalated further due to the Russian-Ukrainian conflict. This complex scenario necessitates a reformulation of migration policies to align with evolving realities. The multifaceted nature of the crisis intertwines political, economic, and humanitarian dimensions, emphasizing the urgency for comprehensive policy adjustments.

The aim of this article is twofold: first, to conduct an in-depth analysis of the United Kingdom's economic landscape following Brexit; considering factors such as trade dynamics, investment patterns, and sectoral shifts. Second, it aims to evaluate the potential pathways for its international collaborations with diverse nations and regions across the globe, emphasizing the significance of forging new trade alliances and diplomatic partnerships in the evolving global context.

Methods. Employing a comprehensive approach, this study utilizes analytical, synthetic, and comparative methods, drawing insights from normative regulations, academic research, and statistical data. By examining a wide array of economic indicators, trade patterns, and investment flows, the study provides a nuanced understanding of the post-Brexit economic challenges and opportunities.

Results. The research underscores that the United Kingdom, post-Brexit, confronts substantial economic intricacies. On one hand, it can actively engage in renegotiating trade agreements with an array of partners and foster a dynamic regulatory environment. This dual approach holds the promise of cultivating enhanced economic autonomy and broadening avenues for growth. On the other hand, the relinquishment of privileges linked to EU membership might engender challenges in terms of adaptability. The need to diversify trade partnerships while managing potential disruptions remains a pivotal consideration.

In conclusion, this study emphasizes the imperative of meticulous analysis and strategic economic planning to actualize effective economic sovereignty and facilitate sustainable advancement for the United Kingdom in the aftermath of Brexit. It calls for a balanced approach that harnesses new global opportunities while addressing domestic economic vulnerabilities.

Practical implications. Policymakers in the United Kingdom can utilize the insights provided to shape effective economic strategies that navigate the challenges posed by Brexit. The analysis of potential pathways for international collaborations can guide the country's diplomatic efforts and trade negotiations with other nations and regions. Businesses operating within the UK can gain valuable insights into the changing economic landscape, helping them adapt, innovate, and explore new markets. Investors and international partners can make informed decisions based on the assessed economic prospects, identifying areas of potential cooperation and growth.

Originality and value. This article contributes to the existing body of knowledge by offering a comprehensive analysis of the economic landscape and international cooperation prospects of the United Kingdom post-Brexit. The integration of various research methods, normative regulations, and statistical data enhances the robustness of the study. The article's originality lies in its dual focus on the economic state and the potential for international collaboration, providing a holistic view of the country's post-Brexit prospects.

Key words: international migration; global and regional challenges; post-Brexit economic landscape; trade dynamics; diplomatic partnerships; economic autonomy.

Paper type: research paper.